

FORSVARETS EFTERRETNINGSTJENESTE

9. maj 2007

SITUATIONS- OG TRUSSELSVURDERING FOR IRAK.

1. Fire år efter Saddam Husseins fald fortsætter bestræbelserne på at opbygge en ny irakisk stat under ledelse af den demokratisk valgte regering og med støtte fra koalitionen. Situationen har udviklet sig til borgerkrig, hvor irakerne kæmper om territorier, ressourcer og politisk magt, og landet er præget af opløsning og udbredt kaos.
2. Den irakiske regering er splittet langs religiøse og etniske skillelinjer. Forholdet mellem især de sunniarabiske og shiitiske ministre er præget af dyb mistillid. De politiske bevægelser, som repræsenterer de religiøse og etniske grupper, udviser ikke vilje til at indgå politiske kompromiser, og flere af bevægelserne tager direkte eller indirekte del i den væbnede konflikt.
3. Over 600.000 irakere er blevet internt fordrevet siden angrebet i februar 2006 på Den Gyldne Moske i Samarra og endnu flere er flygtet til nabolande. Antallet af dræbte irakere er meget højt. Langt størstedelen dør som følge af volden mellem Iraks religiøse og etniske grupper.
4. De væbnede konfrontationer mellem irakerne finder primært sted i Iraks etnisk-religiøst blandede provinser: Bagdad, Diyala, Tamim og Ninawa. Områderne har oplevet etnisk-religiøse udrensninger, som har medført betydelige flygtningestrømme. Udrensninger og fordrivelser bevirker, at Irak efterhånden opdeles i etnisk og religiøst homogene områder: et kurdisk område, et sunniarabisk område og et shiitisk område.
5. Den irakiske regering har længe været under betydeligt pres fra koalitionen for at sætte en forsoningsproces i gang, som skal forhindre denne udvikling. Regeringen har taget enkelte skridt af mere symbolsk karakter. Der er dog ikke tegn på, at de irakiske grupperinger reelt er parate til forsoning. Tværtimod konsoliderer shiitterne og kurderne deres greb om statens magtinstitutioner på sunniarabernes bekostning.
6. En stor del af Irak ligger reelt uden for centralregeringens kontrol. Den Kurdiske Region har udstrakt autonomi og i det centrale og sydlige Irak er store områder under ikke-statslige væbnede gruppers kontrol: shiitiske militser, sunnitiske oprørsgrupper eller militante sunniekstremister. Grupperne står samtidig bag omfattende organiseret kriminalitet og demonstrerer deres magt gennem henrettelser, tortur og intimidering.
7. I februar 2007 iværksatte koalitionen og den irakiske regering en fælles sikkerhedsplan, der skal dæmme op for den etnisk-religiøse voldsspiral i Bagdad. Planen betragter Bagdad som nøglen til at skabe betingelserne for national forsoning og genopbygning. Operationen har i sine første måneder i et vist omfang dæmpet den etnisk-

religiøse vold i Bagdad. I forbindelse med operationen og efter aftale med den irakiske regering har de shiitiske militser mindsket deres tilstedeværelse i Bagdad. De shiitiske militser er imidlertid begyndt at vende tilbage til Bagdad, og voldsniveauet er begyndt at stige.

8. Politiet er det svageste led i den irakiske sikkerhedsstruktur. Militserne har betydelig indflydelse i politiet, hvilket begrænser politiets evne til at operere på tværs af militsernes interesser. Den irakiske hær forlader sig i meget høj grad på støtte fra koalitionsenheder. Den irakiske hær vil ikke på kort sigt være i stand til at varetage sikkerhedsansvaret i Irak. Specielt situationen i det centrale Irak overstiger den irakiske hærs formåen. Den irakiske hær vil desuden på kort sigt ikke være i stand til at klare egen logistik. For tidlig overdragelse af sikkerhedsansvaret vil bevirke, at oprørere, terrorister og militser udvider de områder i Irak, hvor de fungerer som de reelle magthavere.

9. FE vurderer, at koalitions tilstedeværelse dæmper konflikten mellem Iraks religiøse og etniske grupper. Det er sandsynligt, at konflikten vil eskalere, hvis koalitionen trækker sig ud, før der findes en politisk løsning på konflikten mellem Iraks befolkningsgrupper. Det er desuden sandsynligt, at det vil føre til betydeligt øget engagement i Irak fra nabostaterne, hvis koalitionen trækker sig tilbage i utide.

10. Iraks nabolande har i varierende grad engageret sig i konflikten i Irak. Irans involvering er betydelig og finder sted på flere niveauer. De arabiske lande er i stigende grad bekymret over de regionale konsekvenser af den ændrede magtbalance mellem Iraks etniske og religiøse grupper og den eskalerende vold i landet. De arabiske lande har hidtil været tilbageholdende med at engagere sig i Irak, men i løbet af det seneste år har Saudi-Arabien indtaget en mere aktiv rolle i forhold til konflikten. Også Tyrkiet ser med stor bekymring på udviklingen.

11. Irak er inde i en ond cirkel, hvor den alvorlige sikkerhedssituation begrænser den økonomiske vækst, skaber arbejdsløshed, højere inflation og voksende fattigdom. Særlig kritisk er desuden den udbredte mangel på brændstof og elektricitet. Alle disse forhold underminerer tilliden til den irakiske regering og skaber bedre rekrutteringsvilkår for militser, oprørsgrupper og sunniekstremistiske terrorgrupper.

12. Voldsniveauet, herunder antallet af angreb mod koalitionen, i de ni provinser i det sydlige Irak er betydeligt lavere end i det centrale Irak. Det skyldes især, at den primære konflikt i Irak mellem sunniarabere og shiitter kun i begrænset omfang finder sted i det overvejende shiitiske Sydirak. Mange sunniarabere er dog flygtet fra området for at undgå volden.

13. Sikkerhedssituationen i Sydirak er præget af magtkamp mellem mere moderate og mere radikale shiitiske militser om kontrollen med regionen. I den britisk ledede divisions ansvarsområde er ansvaret for sikkerheden overdraget til irakerne i provinserne Muthanna, Dhi Qar og Maysan. I Basra forventes det at ske i efteråret 2007. Efter overgangen til irakisk provinskontrol i Muthanna og Dhi Qar har de mere moderate bevægelser, særligt SCIRI og Badr, overtaget magten. Deres greb om magten bliver dog vedvarende udfordret af den mere radikale Sadr-bevægelse. I Maysan er der en skrøbelig våbenhvile mellem SCIRI/Badr og al-Sadrs milits Jaish al-Mahdi. I Basra er styrkeforholdet

mellem moderate og radikale bevægelser uafklaret. Magtkampen mellem de shiitiske bevægelser, særligt SCIRI, Sadr-bevægelsen og Fadila, giver sig løbende udslag i intimidering og likvideringer. Sadr-tilhængerne har betydelig væbnet kapacitet og kontrollerer store dele af Basra politi. En stor del af volden er også relateret til organiseret kriminalitet og opgør mellem stammerne.

14. Fremtidsperspektiverne for Irak er dystre. Det er ikke sandsynligt, at den demokratiske valgte regering inden for den nærmeste årrække vil kunne opbygge en stærk irakisk stat med en effektiv, civil administration og sikkerhedsstyrker, som nyder hele befolkningens tillid. Det er heller ikke sandsynligt, at nabostaterne, endsige koalitionen, vil acceptere, at Irak formelt bliver opdelt i to eller flere selvstændige stater.

15. FE anser det for mest sandsynligt, at centralregeringen i Bagdad i de kommende år vil have begrænset autoritet, legitimitet og indflydelse. Statens institutioner, deriblandt civil administration og sikkerhedsstyrker, vil være ineffektive, korruption vil være udbredt, og loyaliteten vil kun i nogen grad være rettet mod centralregeringen. De politiske beslutningsprocesser og ansvaret for sikkerheden vil i høj grad være i hænderne på lokale magthavere, i henholdsvis et kurdisk, et sunniarabisk og et shiitisk domineret område.

16. FE vurderer, at truslen fra angreb mod danske styrker, herunder terrortruslen, er **HØJ** i det sydlige og **MEGET HØJ** i det centrale Irak. Truslen fra civile uroligheder i det sydlige og centrale Irak vurderes at være **HØJ**, mens truslen fra sabotage og undergravende virksomhed mod danske styrker vurderes at være **MIDDEL**. Truslen mod luftfartøjer i irakisk luftrum varierer fra **LAV** til **HØJ**, afhængigt af flyvehøjde og område.

17. Spionage mod koalitionen, herunder den danske styrke i Basra-provinsen, foretages primært af irakiske oprørsgrupper, kriminelle organisationer, visse militser og stammer samt udenlandske efterretningstjenester. Truslen fra spionage mod de danske styrker i Irak vurderes af FE at være **HØJ**.

18. FE vurderer, at truslen fra biologiske og kemiske kampstoffer er **LAV**, mens truslen fra terrorgruppers egenfremstillede biologiske og kemiske giftstoffer vurderes at være **MIDDEL**. Den er dog i det centrale Irak **HØJ** for anvendelse af kommerciel klorgas. Truslen mod danske enheder i form af organiseret kriminalitet, der også kan omfatte gidseltagning, vold og brug af håndvåben, vurderes at være **MIDDEL**.